

Vlese bkrflmt I

ytà=tij I
v: b Fáz

v. ygtugt vmt= Nbt0

Vicas Press
Lautoka

Published by Vicas Press,
P O Box 7580,
Lautoka.
Phone: 665 2595
Fax: 665 2596.

Printed in Fiji
Cover design: Pac.Ed
Word-processing, Layout, Design: Pac.Ed

This book was first published in 1962 by Viraat Bharat Karyalaya. This edition, first published 2004.

© All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise without the prior permission of the publisher.

USP Library Cataloguing-in-Publication Data

Sharma, Ayodhya Prasad
Fiji me kisan andolan / Ayodhya Prasad.Sharma. – Lautoka, Fiji :
Vicas Press, 2004.

p. ; cm.

Originally published: Lautoka, Fiji : Fiji Kisan Sangh, 1962, under title:
Fiji tapu me kisan andolan atharth Kisan Sangh ka itihās = Farmers,
struggle in Fiji or a history of Fiji Kisan Sangh.

ISBN 982-9082-01-6

1. Fiji Kisan Sangh--History 2. Farmers -- Fiji --Societies, etc. 3.
Sugar workers--Fiji--History 4. Sugar workers--Labor unions--Fiji 5.
Agriculture--Fiji I. Title.

HD1486.F5S52 2004

338.1

rJMg mæe

mbvK	iv
=tuNç=	v
vñj t vFUNFU FU vP	vi
Rm vFUNFU FU vP	vii
1 rJMg vUN	1
2 "trbf yth mtbtrsf fUra;	11
3 Vlæse fUt vht t Rr; ntm	17
4 fVA yvlucthubk	51
5 dñ; mklXI fUt vfhC	67
6 fUaxp x rlfUj fih ctnh ytgt	165
7 1941 flæ d ^a t flktRo	199
8 gu=tu tkvht lusbtlufuj ezh : u	211
; mJeh	241

mbvK

Vlèse flumbjō yth W^a; cllubkCth; eg rflmtl tū luyvlt
Fq yth vmelt YfU rflgt nī y; & Vlèse fuWānekrflmtl tū fu
mD flt gn Rr; ntm nb Wānekr=Jld; rflmtl ytĀbtytk flū
mbrvō flh; unkršāntū Vlèse flē yth sl; t slt=d flē mult
flh; uflh; uyvluvŕKtk flē crj =e nī nb Wl bā mucnū tk flū
ltb Ce lnekstl; uvhā; wnbthut=g buWl mCe flū rj guŕt
nī Rm vō; flū flūWāne ytĀbtytk flūmbrvō flhfuWl fuvŕ;
nb yvlufū; ōg flū vj l flh; unkr

ygt> vnt=

j Ffu fu =tuNç=

rflmtl-mD fu Rr; ntm fu vç b Fâz fluj flh yts nb ytv fu mtblu
Wvrô: ; ntu hnu nk Rm Rr; ntm flurj Flu fle sÁh; rflmtl-mD fle máxj
fluxe lucnw mtj vrnj ubnmq flé : e yth bSmuRmfurj Flu fltu flnt : >
vh rflmtl mD fu flubtl bl nh htis j duhnlufle Jsn mubkRmurj Flt NÁ
Inek flh hnt : > çççç fu mtj bl blurflmtl-mD fu Rr; ntm rj Flu flt
yvlit Rht=t ; t rflmtl-mD fle máxj fluxe fle RâAt fluvk Çe flIK Ncto
fluc; j tgt, sc rf JuVlêse ytY nY : & WantllubSmuc; j tgt rfu blüg fu
Rht=u vpu ntlu flt Yfu ne htô; t ni rfu lyts flh mtu yc# yth bS mu Yfu
ô: tl vh çK flh Rm Rr; ntm fu fWA vaurj FJt r=gç Wmfuct= blurflmtl
mD fu Rr; ntm flurj Flu fu flub fluy"qt ylcJ flh vlt & rj Flt NÁ flh
r=gç> flRomtj vrnj ugn vö; fu ytv fu mtblu Av flh yt mfu; e : > j rfu
flRoflthKtl JN Rmbk=b j d; e ne aj e dRø Fh yts gn ytv flumtbluni>

rvAj e Dxltytl fu JKll flune Rr; ntm flh; unkyth ytlujtj e mà; tl
furj gurvAj e Dxltytl flt stl It Rmrj gu sÁhe ntjt ni rfu Jumkth mbw bl
yvlê seJl It flt fltu mtJ"tle fu mt: vth flh mCe Vlêse fu Wl lgu
rflmtl tl furj gursantlu rvAj usbtlu fu =#Ftl flt ylcJ Inek rflgt ni, gn
stl It rIntg; sÁhe ni rfu J; btl yJô: t fu vçt ntlu flt çgt çgt flthK nk
rsmmu rfu Judj ; e l flh yth rVh mu Wme vntle ntj ; bl l Vpm stY>
lJgw fltl fltu me"t yth mne htô; t r=Ftl fu flub bl rflmtl-mD flt gn
Rr; ntm (Search light) flt flub flhdt Yant bat rJ Jtm ni >

Rm vö; f fu rj Flu bl bS fu Rorb"ttk fle flze ytj tælt flhle vze ni
rsmu bk Inek atn; t : > vh bSurj Flt vzt ni çgtlf bk rflmtl tl furn; fu
rj gu máae Dxltytl fle stl flthe sl; t fltu flhtl atn; t nç> gn vö; fu
yâAe ni gt Fhtc ni Rmfut Vlnj t flht bk vtXfltu fu QWh ne Atiz; t nç>
R; It bk flh mfu; t nç rfu gn vö; fu cnw Inek ; tu fWA l fWA Vltg=t flhale
yth ytlwtj e mà; tl flumne htô; t ; j tN flh ubk b== flhale >

ygtlçgtvmt= Ncto

vnj t vřlNřU řU vř

v. ygtřgt vřnt= se řlũbkmIřřřř mustl ; t nř > Wm mbg bk Vřse
 Åev mbq bk Jr=řU "bo řlũ vřth řh hnt : t yth vřz; ygtřgt vřnt= se Ce
 Wl r=lũ Vřse vřřa ařř : * Wl řU ř=g bk Jr=řU "bo řlũ vř nřlũ mu Ju řlũ
 řlũ Ce bũ ōgtřgtlũ bk Ce yt stgt řh; u : u yth Vřse řlũ mbōgtřlũ vř Dkũ
 ; řU nb j tũ ōgtřgtlũ řU ct= rcath řJbNorrřgt řh; u : * Wm mbg mc mu
 břřg mbōgt nb j tũ řU řU mbG řJatř"el gn : e řřlũ řřj e vř t řlũ mbřř;
 řlũ řU řj gu Ce řlũ Wd{ yřa=řj l řlũ aj tlt vřt : t, Wme vřřh yč Wm
 vř t mu břř; nřgu Cth; eg řřlũ řlũ řlũ yřōxřj gt řlũ řřj tũ gř řh Vřřřlũ mũh
 řlũ vřle řU NřmK mu catlũ řU řj gurřlũ vřřh mu yřa=řj l Åřt st mřlũ; t nř
 břřgn yřAe ; hn mu gt= ni řřlũ Wm mbg vřz; ygtřgt vřnt= se lũ řlũ : t
 řřlũ rsm vřřh gn Vřse xřvř Åřt ni Wme vřřh bk Ce Yřlũ Åřt mř gu řlũ
 řřlũ nř vřh; w bk yřvřřlũ gn řJ Jřm r=j t; t nř řřlũ břř Cth; eg řlũ ne j řg
 bk hř řh l nek řlũ; w mbō; Vřse řU ōgtřř řřlũ řlũ j G bk hř řh =ř
 b l t c j yth vř řřlũ Rřt=ũ řlũ mt: Vřse bk bk l řřlũ yřa=řj l # vřřlũ řlũ
 yth Wmũ Vřř c l t lũ řU řj gu yřle vře ; řřlũ; j dt =řřlũ < řřlũ atnũ břřlũ bk
 stl ne ċgtlũ dJřle vřř

vk ygtřgt vřnt= se řlũ Wř; mřřlũ yč vřř nřdřgt ni gn ; t l nek řlũ
 st mřlũ; t řlũ; w Wm bũ Wřnũ Yř ċze nř ; řU mřřlũ ; t rbj e nř gn Rř; nřm Wme
 řřlũ yřa=řj l řlũ ybh Rř; nřm nř břřmũ Křř Jřm ni řřlũ gn Rř; nřm dř:
 l Vřse mbōgt00 ; : t l vřřme Cth; Jřme00 Yřk l Vřse bk bũ řř mřj 00 yřr=
 vř; řlũ řlũ mřh ne Wřgtũ rmō nřdř

Rm vř; f řřř vřř j řbe l thřgK vřř bk Åvũk vřh; w vřř řlũ =řřlũ: t
 řU řlũK ċnř mř řlũs yth Yř Jřm r=gt nřyt vřnt Ce nbũ Jřm l nek rbj t
 yth ċřřlũ řlũ vře vř; f řř Jřřũ Jř vřř řU břř řU mř řř břř e" h se lũ stũ
 mřgtũ r=gt ni nb Wl řlũ yř Cth břl ; unř

Rm vř; f řlũ řřř vř; gřř l l s l stdhK00 řU dřř řlũ řlũ břř; =e stYde
 Rm vř; f řlũ řř; eg Fřz Rm vř; b Fřz mu Ce yř" řU hřř řU nř yř Nř ni
 vřř řU Wmũ Ce vřř lũ řU řj gu Wřm řU hřř

řř řřř Nřtũ
 řJřtx Cth; řlũgtř g, dřřj hřř-hřř řlũ

nb ytCth vřfk fłht atn; unk vñj t yth mJtørh, vkz; se fu vrhJth
 mkv=t flUu rsàntll u Rm vò; fu flē vřfUrN; fłhlu flē yr"flth => nb Vlēse
 rflmtl-mD vrhM= yth řle fluj q "lehtb fu ylwł(n; ni rsàntll u Rm vò; fu fl
 vřfUrN; yth ylwłt= fłhlu flt Ji" yr"flth nbu mtvt> nb vkz; yCg flbth
 yth řle bnñ htg flt yr; flj; òt ni, rsàntll ucze gtėg; tlmth vřAv rJMg flt
 mkt=l rflgt nř gn vřfUrNI mōCJ l nekntut gr= Wć; mngtd l rbj ;> ytv
 =FłurFU flRo; mJeh, rsànk Rm vò; fu blNtrbj rflgt dgt ni, mtVU l nek=F; &
 mc ; mJeh vñtle vò; fu blmur l fluj e dRoni, yth Wm bl Ce flRo; mJeh mtVU
 l nek l šh yt; unk Rm flU rj Y nb F# vřfk flh; unk

Vlēse blrflmtl ytā=tyj / nb ytvfluvò; w flh; unk

*dKN aā=
 vřfUrN
 JtRflm vřn
 j ti; třfU*